

DOI 10.31651/2524-2660-2019-3-150-156

ORCID 0000-0002-4496-3787

**КІРІЛЕНКО Олена Георгіївна,**

кандидат педагогічних наук, доцент, професор кафедри інженерії програмного забезпечення,  
Національний аерокосмічний університет ім. М.Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут»  
*e-mail: o.kirilenko@khai.edu*

ORCID 0000-0001-9416-6981

**КУЗНЕЦОВА Юлія Анатоліївна,**

кандидат технічних наук, доцент кафедри інженерії програмного забезпечення,  
Національний аерокосмічний університет ім. М.Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут»  
*e-mail: y.kuznetsova@khai.edu.*

ORCID 0000-0002-3144-1234

**ВДОВИЧЕНКО Олександр Валерійович,**

кандидат технічних наук, доцент кафедри інженерії програмного забезпечення,  
Національний аерокосмічний університет ім. М.Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут»  
*e-mail: o.vdovitchenko@khai.edu.*

УДК 378.018.46

**ПРОБЛЕМИ ПІДГОТОВКИ ВИКЛАДАЧІВ ВИЩІВ ДО ВПРОВАДЖЕННЯ  
ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ**

*Здійснено спробу проаналізувати основні проблеми підготовки викладачів до впровадження дистанційного навчання (ДН) у вищих навчальних закладах України.*

*З'ясовано, що в умовах ДН змінюються: зміст педагогічної діяльності, засоби її реалізації, її функціональна спрямованість і характер взаємодії викладача зі студентами.*

*На основі аналізу існуючих форм підготовки викладачів до впровадження ДН у вишах України виявлено, що підготовка викладачів відбувається очно, дистанційно або очно-дистанційно: на базі відкритих курсів у провідних університетах; у рамках шкіл з підготовки викладачів до організації ДН; у системі підвищення кваліфікації викладачів в університетах і в рамках семінарів-тренінгів.*

*Проведений аналіз дозволив виділити основні проблеми підготовки викладачів: організаційні та педагогічні, які не дозволяють організувати ефективну підготовку викладачів до впровадження ДН у вишах.*

**Ключові слова:** *дистанційне навчання; впровадження дистанційного навчання; особливості діяльності викладача; форми підготовки; організаційно-педагогічні проблеми.*

**Постановка проблеми.** Одним із напрямків створення системи відкритого, гнучкого, індивідуалізованого, безперервного навчання людини протягом усього життя є дистанційне навчання

(ДН), що визначається як навчально-виховний процес, організований і керований педагогом за допомогою нових педагогічних та інформаційних технологій з урахуванням часового та просторового розділення суб'єктів навчання. Впровадження ДН в вишах України дозволяє їм розширити можливості й підвищити конкурентоспроможність освітніх послуг, збільшити доступність до них різних соціальних груп і категорій населення, створити передумови для прискорення розвитку всіх стратегічно важливих сфер нашого суспільства. Основними чинниками, що стримують розвиток дистанційного навчання в Україні, є відсутність відповідної нормативної бази, необхідних матеріально-технічних засобів для впровадження ДН, підготовлених викладачів до розроблення курсів та організації ДН, висока вартість навчання. Але незважаючи на існуючі проблеми, дистанційне навчання, технологічною основою якого є нові інформаційні технології, можна назвати педагогічною новацією у вищому навчальному закладі.

Головною фігурою ДН є викладач, від професійно-педагогічної підготовки

якого залежить ефективність організації ДН. Основні особливості діяльності викладача в умовах дистанційного навчання пов'язані з розробленням дистанційного курсу (ДК), організацією взаємодії суб'єктів навчання, організацією дистанційного контролю навчально-пізнавальної діяльності студентів.

**Мета статі** – виявити проблеми підготовки викладачів технічних вишів до впровадження ДН. Відповідно до мети сформульовано такі завдання: визначити особливості діяльності викладача в умовах ДН; провести аналіз існуючих форм підготовки викладачів до впровадження ДН у вишах України; виявити проблеми, які не дозволяють ефективно здійснювати підготовку викладачів до впровадження ДН у вишах.

**Виклад основного матеріалу дослідження.** В умовах ДН просторовий поділ викладача і того, кого навчають, змінює зміст педагогічної діяльності. По-перше, особливість сучасного педагогічного процесу полягає в тому, що на відміну від традиційного навчання, де центральною фігурою є викладач, при використанні нових інформаційних технологій поступово центр ваги переноситься на того, хто навчається і який активно будує свій навчальний процес. Важлива функція викладача – підтримати того, хто навчається, в його діяльності: сприяти його успішному просуванню у великій кількості навчальної інформації, полегшити вирішення виникаючих проблем, допомогти засвоїти велику й різноманітну інформацію.

По друге, значно ускладнюються діяльність з розробки ДК, оскільки швидко розвивається її технологічна основа. Вона вимагає від викладача наявності спеціальних знань і умінь. По-третє, надання навчального матеріалу, що передбачає комунікацію викладача і тих, хто навчається, в сучасній освіті потребує більш активних й інтенсивних взаємодій між ними, ніж у традиційній аудиторії. Таким чином, при ДН відбуваються істотні зміни у викладацькій діяльності. Саме ці зміни, а не витиснення викладачів комп'ютерами і відеоустановками, підкреслює А. Тихонов, характерні для сучасної освіти [1, с. 123].

Розділяючи цю точку зору, вважаємо за необхідне визначити, що зміни породжують специфічні проблеми. Так, наприклад, розробка ДК, організація взаємодії в ході навчального процесу на базі

нових інформаційних технологій потребують не тільки вільного володіння навчальним предметом, його змістом, але й спеціальних знань в галузі сучасних педагогічних та інформаційних технологій, що викликає посилення спеціалізації діяльності викладача.

**Аналіз останніх досліджень і публікацій** (К. Бугайчук [2], Л. Васильченко [3], Н. Жевакіна [4], О. Кіріленко [5], Л. Койчева [6], О. Коневщинська [7], В. Кухаренко [8], М. Мойсєєва [9], Е. Полат [9], А. Тихонов [1] та інші) показав, що в умовах ДН більшість функцій викладача, властивих традиційній системі навчання (пояснення нового матеріалу, організаційні, управлінські, наставницькі, контроль знань учнів, проведення консультацій та ін.), виконують різні фахівці: експерт-автор курсу; методист дистанційного курсу (ДК); фахівець з розробки курсів, тобто дизайнер курсів; консультант з методів навчання (фасилітатор), що допомагає тим, кого навчають, знайти і реалізувати свою освітню траєкторію в розробленому навчальному матеріалі; тьютор (наставник, особа, що опікує учня, під керівництвом тьютора ті, хто навчається, самостійно оволодівають навчальним предметом) або координатор; фахівець з інтерактивного подання навчальних курсів, взаємодій з тими, кого навчають, протягом вивчення матеріалів курсу; фахівець з методів контролю за результатами навчання, відповідальний за організацію і проведення тестів, заліків, іспитів (інвігілатор, від англійського слова to invigilate – стежити за тими, кого екзаменують під час іспитів). При цьому можливий і часто необхідний поділ праці в рамках цих виділених спеціалізацій. Так, розроблювач курсів має бути спеціалістом-предметником, який добирає, структурує і організовує навчальний матеріал, і при цьому він має бути фахівцем з сучасних інформаційних технологій.

У спільній діяльності з розробки дистанційного курсу ці фахівці вирішують такі питання, як визначення цілей курсу й основних шляхів їхнього досягнення; способів подання навчального матеріалу; основних методів навчання; типів навчальних завдань, вправ, питань для обговорення; способів комунікації між викладачами і студентами та між студентами. У вирішенні цих питань, крім викладачів різних спеціальностей, беруть участь представники інших підсистем

сучасної освіти, особливо, технологічної, зокрема фахівці з комп'ютерної графіки, відеозйомки, мережевих технологій. Результат роботи такої групи фахівців – розроблений курс передається для використання в навчальному процесі викладачам, які спеціалізуються у доставці, наданні курсів на базі нових інформаційних технологій. Таким чином в умовах дистанційного навчання змінюються: засоби здійснення педагогічної діяльності – нові інформаційні технології; функціональна спрямованість педагогічної діяльності; характер взаємодії викладачів і студентів; зміст педагогічної діяльності.

Нині підготовку викладачів до організації ДН в Україні здійснюють на базі відділів (інститутів) дистанційної освіти університетів у рамках програми підвищення кваліфікації викладачів: очно, дистанційно або очно-дистанційно та у рамках шкіл з підготовки викладачів до організації ДН. У першому випадку навчання відбувається на базі одного або декількох навчальних закладів. Зазвичай підготовка проходить в рамках підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників навчального закладу. За попередньою заявкою з одного або декількох навчальних закладів формуються групи слухачів. Зміст курсів має практичну орієнтацію, пов'язану з розробленням ДК, організацією взаємодії суб'єктів ДН і організацією дистанційного контролю навчально-пізнавальної діяльності студентів. У зв'язку з цим викладачі можуть в рамках дисципліни, яку вони викладають, відразу актуалізувати отримані знання.

Деякі університети відкривають частково безкоштовний доступ до навчально-методичних матеріалів з питань організації дистанційного навчання в навчальних закладах. Підготовка викладачів здійснюється за умови, що у викладачів є постійна адреса в мережі Інтернет на весь час навчання і доступ до мережі не менше 6 годин на тиждень. Наприклад, у Національному технічному університеті «Харківський політехнічний інститут» відкрито доступ до дистанційних курсів за такими напрямками: «Основи дистанційного навчання», «Проектування дистанційного курсу», «Інформаційні матеріали дистанційного курсу», «Контроль у дистанційному навчанні» та «Практикум тьютора» та ін. Курси орієнтовані на викладачів вищих закладів освіти, вчителів, тренерів корпорацій, які хотіли б

опанувати технологіями ДН для використання у своїй педагогічній діяльності. Також університет пропонує дистанційні курси з підготовки викладачів, метою яких є розширення системи знань і підвищення компетенції викладачів в області створення дистанційних навчальних ресурсів та організації дистанційного навчання на базі системи дистанційного навчання Moodle. Курси орієнтовані на навчання слухачів, що мають достатній досвід роботи з комп'ютером, бажають використовувати сучасні інформаційно-комунікаційні технології для забезпечення навчальної дисципліни веб-ресурсами, а також брати участь в організації та реалізації дистанційного навчання [10]. Така форма підготовки потребує попередніх спеціальних знань у галузі Інтернет-технологій і засобів телекомунікацій.

Заочно-дистанційною формою підготовки передбачено попередні очні семінари і лекції на базі провідних університетів, що ознайомлюють слухачів з основними педагогічними, психологічними, методологічними аспектами організації ДН з наступною підготовкою в режимі дистанційного навчання. Вибір тієї або іншої форми залежить, з одного боку, від матеріально-технічних можливостей організаторів курсів і викладачів, а з іншого – від компетентності викладачів у галузі нових педагогічних, інформаційних технологій.

Щорічні школи з проблем впровадження ДН у вишах вже протягом шістнадцяти років проводяться на базі «Проблемної лабораторії» Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут». Участь у школах-семінарах – безкоштовна, але учасникам за бажанням видається сертифікат, вартість якого – сто гривень. Основною метою шкіл є підвищення майстерності науково-педагогічних працівників шляхом їх ознайомлення і навчання сучасним технологіям педагогічного процесу, а також обміну досвідом щодо впровадження дистанційних освітніх технологій в навчальний процес освітніх закладів [10].

Ефективною формою обміну досвідом з впровадження дистанційного навчання у вишах є семінари-тренінги, які проводяться у рамках реалізації міжнародних проектів. Наприклад, семінари-тренінги на базі Університету «КРОК», що проводилися у рамках реалізації проекту SCOPUS наукової співпраці між Східною

Європою та Швейцарією «Інституційне партнерство: впровадження сучасних дидактичних методів і дослідницьких інструментів у академічну практику» [11]; семінар з питань використання технологій дистанційного навчання для підготовки військових фахівців на базі наукового центру дистанційного навчання Національного університету оборони України імені Івана Черняхівського в рамках Програми НАТО «Удосконалення військової освіти» (DEEP) [12]. Участь викладачів у семінарах безкоштовна, спонсори оплачують витрати на відрядження.

Для підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників та адміністративного персоналу і набуття компетенцій, необхідних для організації, адміністрування і забезпечення навчального процесу за освітніми програмами вищої освіти заочної (дистанційної) та денної форм (з елементами дистанційного навчання) університети ініціюють серію семінарів для своїх працівників: СНУ імені Лесі Українки [13]; Національний фармацевтичний університет [14]; Одеський національний політехнічний університет [15]; Полтавський університет економіки і торгівлі [16]; Херсонський віртуальний університет [17] та ін. Програми семінарів відповідають потребам щодо вдосконалення системи підготовки та підвищення кваліфікації науково-педагогічних кадрів у сфері впровадження інформаційно-комунікаційних технологій у навчальний процес.

Розглянемо основні проблеми, з якими стикаються навчальні заклади і викладачі при здійсненні підготовки викладачів до організації дистанційного навчання у ВТНЗ. При підготовці викладачів очно в інших установах навчальний заклад має оплатити вартість навчання в середньому за одного викладача 100 – 400\$, а у разі навчання в іншому місті до цих витрат необхідно додати ще витрати на відрядження. У цьому разі навчання великої кількості викладачів може коштувати досить дорого. Графік роботи очних курсів розрахований на один-два тижні у середньому по 6–8 годин на день в умовах очного навчання або в умовах очно-дистанційного навчання і включає: семінари і лекції (у середньому – 6–9 годин) з питань організації дистанційного навчання.

Анкетування викладачів Національного аерокосмічного університету ім.

М.Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут» (вибірка склала 200 осіб) з питань організації підготовки показало, що одним з основних недоліків 97% викладачів вважають комплектування груп підготовки без урахування навичок роботи на комп'ютері, у мережі Інтернет, предметної підготовки, а це не дозволяє організувати ефективну роботу в групах при проведенні практичних занять, на яких у слухачів формуються навички проведення дистанційних консультацій, диспутів, семінарів, підготовки змісту дистанційних курсів, розробки предметних тестів.

До одного з основних недоліків організації підготовки 92% викладачів відносять проведення занять з відривом від основної роботи і дуже щільний графік роботи. За цей час викладачі повинні: а) освоїти нові для себе знання в галузі педагогіки і психології, нових інформаційних технологій; б) набути навичок: роботи на комп'ютері, розробки дистанційних курсів, організації взаємодії між учасниками навчання в умовах ДН; організації дистанційного контролю знань та ін. відповідно до програми підготовки.

Погоджуючись, взагалі, зі змістом підготовки на курсах, вважаємо, що вона не враховує базовий педагогічний рівень викладачів. Зміст програми підготовки надмірно теоретичний та складний і не відповідає вимогам практики, близької і зрозумілої викладачам, у зв'язку з цим утруднене формування педагогічних умінь, необхідних викладачу для організації ДН. На нашу думку зміст підготовки необхідно проектувати з урахуванням індивідуальних запитів і можливостей викладачів. Для цього необхідно виявити потребу в підготовці, але більшість викладачів не має чіткого уявлення про діяльність викладача в умовах дистанційного навчання і не може самостійно визначити зміст підготовки.

**Висновки та перспективи подальших розвідок.** Таким чином, можна виділити такі узагальнені проблеми, що не дозволяють ефективно здійснювати підготовку викладачів до організації дистанційного навчання у технічних вишах:

1) організаційні, котрі не залежать від викладачів і є зовнішніми стосовно їх діяльності: висока вартість навчання; неможливість суміщення викладачами основної роботи і навчання; неможли-

вість одночасної підготовки великої кількості викладачів; щільний графік проведення занять; часові обмеження проведення курсової підготовки; відсутність навчально-методичної літератури; 2) педагогічні: зміст підготовки не дозволяє викладачам використовувати теоретичні знання як засіб вирішення педагогічних завдань в умовах дистанційного навчання; зміст існуючих курсів підготовки припускає наявність сформованої педагогічної компетентності, якою володіють не всі слухачі; існуючі програми підготовки не передбачають попередню діагностику рівня сформованості педагогічної та інформаційної компетентності, у зв'язку з цим комплектування груп відбувається без їхнього урахування; існуючі програми підготовки не передбачають механізми контролю результатів підготовки; неможливість актуалізації результатів підготовки на практиці. Виділені організаційно-педагогічні проблеми не дозволяють ефективно організувати підготовку викладачів, одночасно компетентних у декількох сферах: у своїй предметній галузі, в галузі педагогіки і психології, у нових інформаційних технологіях, у питаннях організації та керування дистанційним навчанням студентів.

#### Список бібліографічних посилань

1. Молчанова О.П., Воронина Т.П., Тихонов А.Н., Иванников А.Д., Абрамешин А.Е. Управление современным образованием: социальные и экономические аспекты. Под ред. А.Н. Тихонова. М.: Вита-Пресс, 1998. 256 с.
2. Бугайчук К.А. Педагогічна майстерність викладача вищого навчального закладу МВС України в умовах дистанційного навчання. *Витоки педагогічної майстерності*. Полтава: ПНПУ. 2012. Вип. 9. С. 12–18.
3. Васильченко Л. В. Професіограма викладача дистанційного курсу в системі післядипломної педагогічної освіти. *Електронний збірник наукових праць Запорізької обласної академії післядипломної педагогічної освіти*. Запоріжжя: ЗОІП-ПО. 2011. Вип. 2. С. 216.
4. Жевакіна Н. В. Професійні функції діяльності викладача-тьютора в умовах дистанційного навчання. *Вісник ЛНУ імені Тараса Шевченка. Серія Педагогічні науки*. 2011. № 5 (216). С. 5–9.
5. Кіріленко О. Г. Вимоги до діяльності педагога вищих технічних навчальних закладів в умовах дистанційного навчання. *Педагогіка і психологія формування творчої особистості: проблеми і пошуки: збірник наукових праць Київ-Запоріжжя: Запорізький обласний інститут післядипломної педагогічної освіти*. Запоріжжя: ЗОІП-ПО. 2004. Вип. 30. С. 13–19.
6. Койчева Т. І. Підготовка майбутніх учителів гуманітарних спеціальностей як тьюторів для системи дистанційної освіти: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04. Одеса. 2004. 308 с.
7. Коневщинська О. Е. Кадрове забезпечення ресурсного центру дистанційної освіти. *Інформаційні*

- технології і засоби навчання*. 2013. Т. 38(6). С. 182–185.
8. Кухаренко В.М., Березенська С.М., Бугайчук К.А., Олійник Н.Ю., Олійник Т.О., Рибалко О.В., Сиротенко Н.Г., Столяревська А.А. Теорія та практика змішаного навчання: монографія. За ред. В.М. Кухаренка. Харків: Міськдруку; НТУ «ХПІ», 2016. 284 с.
  9. Интернет-образование: технологии педагогического дизайна. Под ред. М. В. Моисеевой. М.: Камерон, 2004. 216 с.
  10. Система дистанційного навчання НТУ «ХПІ». URL: <http://dl.khpi.edu.ua/> (дата звернення 28.03.2019).
  11. Семинар-тренінг у рамках реалізації проекту SCOPES. URL: <http://www.krok.edu.ua/ua/novini-ta-podiji/item/172-seminar-treninh-u-ramkakh-realizatsii-proektu-scope> (дата звернення 28.03.2019).
  12. Семинар з питань використання технологій дистанційного навчання. URL: <http://adl.nuou.org.ua/2019/02/08/v-ramkah-programi-deep-provedeno-seminar-z-pitan-vikoristannya-tehnologiy-distantsijnogo-navchannya/> (дата звернення 28.03.2019).
  13. Семинар з дистанційного навчання засобами Microsoft Office 365. URL: <https://eenu.edu.ua/uk/articles/rozpochato-reiestraciyu-na-seminar-z-distantsijnogo-navchannya-zasobami-microsoft-office-365> (дата звернення 28.03.2019).
  14. Методичний семінар для тьюторів та методистів дистанційного навчання. URL: <http://nuph.edu.ua/13-grudnya-2018-r-vidbuvsya-metodichnij-seminar-dlya-tyutoriv-ta-metodistiv-distantsijnogo-navchannya/> (дата звернення 28.03.2019).
  15. Семинар «Дистанційні освітні технології». URL: <https://el.opu.ua/> (дата звернення 28.03.2019).
  16. Семинар на тему «Психологічні особливості зв'язків студент – викладач при використанні дистанційних методик навчання». URL: <http://el.puet.edu.ua/news?page=2> (дата звернення 28.03.2019).
  17. Методичний семінар-нарада відповідальних працівників кафедр ХДУ з технологій дистанційного навчання. URL: <http://dls.kherson.ua/dls/> (дата звернення 28.03.2019).

#### References

1. Tikhonov, A. N. et al. (1998). Management of modern education: social and economic aspects. In A. N. Tikhonov (Ed.). Moscow: Vita-Press. 123.
2. Bugaichuk, K. L. (2012). Pedagogical skill of a teacher of higher educational establishment of Internal Affairs Ministry of Ukraine in conditions of distance learning. *Origins of pedagogical skill*. Issue 9. Poltava: PNP. 12–18.
3. Vasilchenko, L. V. (2011). Professiogram of a distance education teacher in the system of postgraduate pedagogical education. *Electronic collection of scientific works of the Zaporizhzhya Regional Academy of Postgraduate Pedagogical Education*. Issue 2. Zaporizhzhia: ZRIPPE. 216.
4. Zhevakina, N. V., Semenov M. A. (2011). Professionals of the functions of the teacher-tutor in the minds of remote training. *Visnyk LNU named after Taras Shevchenko*. № 5, 5–9.
5. Kirilenko, O. G. (2004). Requirements for the activity of the teacher of higher technical educational institutions in the conditions of distance learning. *Pedagogics and psychology of formation of a creative person: problems and searches: Coll. sciences Ave. Kyiv-Zaporizhzhya*. Issue 30. Zaporizhzhia: ZRIPPE. 13–19.

6. Koicheva, T. I. (2004). Preparation of future teachers of humanitarian specialties as tutors for the system of distance education (Ph. D Dissertation). Odessa. 308 p.
7. Konevshchina, O. E. (2013). Staffing of the resource center of distance education. *Information technology and Learning tools*. vol. 38 (6). 196–206.
8. Kukhareenko, V.M., Berezenskaya, S.M., Buhaichuk, K.L., Oliynyk, N.Yu., Oliynyk, T.O., Rybalko, O.V., Sirotenko, N.G., Stoliarevska, A.L. (2016). Blended Learning Theory and Practice: a monograph. In V.M. Kukhareenko (Ed.). Kharkiv: Miskdruk; NTU "KPI". 284 p.
9. Moiseyeva, M.V., Polat E.S., Bukharkin M.Yu., Nezhurina M.I. (2004). In M.V. Moiseyeva (Ed.). Internet education: technologies of pedagogical design. Moscow: Publishing House "Cameron". 216 p.
10. Distance learning system of NTU "KhPI". Retrieved 28/03/19, from URL: <http://dl.khpi.edu.ua/>.
11. Workshop of the SCOPES project. Retrieved 28/03/19, from URL: <http://www.krok.edu.ua/ua/novini-ta-podiji/item/172-seminar-treninh-u-ramkakh-realizatsii-proektu-scopes>.
12. Workshop «The use of distance learning technologies». Retrieved 28/03/19, from URL: <http://adl.nuou.org.ua/2019/02/08/v-ramkah-programi-deep-provedeno-seminar-z-pitan-vikoristannya-tehnologiy-distantsiynogo-navchannya/>.
13. Workshop of distance learning of Microsoft Office 365. Retrieved 28/03/19, from URL: <https://eenu.edu.ua/en/articles/rozpochato-reiestraciyu-na-seminar-z-distanciynogo-navchannya-zasobami-microsoft-office-365>.
14. Workshop for tutors and distance learning methodologists. Retrieved 28/03/19, from URL: <http://nuph.edu.ua/13-grudnya-2018-r-vidbuvsya-metodichnij-seminar-dlya-tyutoriv-ta-metodistiv-distantsiynogo-navchannya/>.
15. Workshop «Remote educational technologies». Retrieved 28/03/19, from URL: <https://el.opu.ua/>.
16. Workshop «Psychological peculiarities of student-teacher relations in implementing distance learning». Retrieved 28/03/19, from URL: <http://el.puet.edu.ua/news?page=2>.
17. Methodical workshop of the KSU departments in implementing distance learning. Retrieved 28/03/19, from URL: <http://dls.kherson.ua/dls/>.

**KIRILENKO Olena,**

PhD in Pedagogy, Associate Professor of the Department of Software Engineering, N.Ye. Zhukovsky National Aerospace University “Kharkiv Aviation Institute”,

**KUZNETSOVA Yuliiya,**

PhD, Associate Professor of the Department of Software Engineering, N.Ye. Zhukovsky National Aerospace University “Kharkiv Aviation Institute”,

**VDOVITCHENKO Oleksandr,**

PhD, Associate Professor of the Department of Software Engineering, N.Ye. Zhukovsky National Aerospace University “Kharkiv Aviation Institute”,

**PROBLEMS OF OF HIGHER EDUCATION TEACHERS' TRAINING TO THE IMPLEMENTATION OF DISTANCE LEARNING**

**Summary.** Distance learning (DL) is a logical stage in the development and adaptation of existing types of training, which allows using new information technologies to activate independent work of students; to individualize and differentiate their learning; to work at an optimal rate of training; to increase the amount of available educational resources; to master new ways of knowing the world around; to provide the ability of communication between the subjects of learning, irrespective of their geographical location.

The main factors hampering the development of distance learning in Ukraine are lack of an appropriate regulatory framework, the necessary material and technical means for implementing the DL, trained teachers who can develop courses and organize of DL, high cost of distance learning training, a large complexity of development and support of the distance course.

**Purpose.** The purpose of the article is to clear up the challenges of teacher training of universities in implementing distance learning. According to the purpose the following tasks are formulated: to define the features of the teacher's activity in the conditions of distance learning; to define the forms of teacher's training; to see the factors, which do not allow to monitor the preparation effectively of teachers for implementation of distance learning at universities.

**Methods.** To organize effective training of universities teachers for the introduction of distance learning at the university was conducted, in the research a primary analysis of information through the observation and comparison of existing teachers' training courses in Ukraine.

Secondary data analysis was carried out on the results of questionnaires and interviews of teachers of the Kharkov National University, named after N. Ye. Zhukovsky "Kharkiv Aviation Institute" in the quantity of 200 people. The social composition of which is given by the following indicators: the number of teachers from the total number of respondents with university education – 3.8%, economic education – 12.5%, technical education – 83.7%,

the age over 50 – 20%, 40–50 years – 38%, 30–40 years – 17%, 20 to 30 years – 25%; men – 52%, women – 48%; assistants – 43%, senior lecturers – 38%, associate professors – 19%. The survey is descriptive and does not focus on the statistical processing of its results and questionnaires.

**Results.** It is revealed that in the conditions of distance learning the activity of the development of distance learning courses is much more complicated, as its technological basis is rapidly being developed; the provision of educational material that involves the communication of the teacher and those who are studying in modern education requires more active and intensive interactions between them than in the traditional class. The important role of the teacher is to support the learner in his educational and cognitive activity. It has been proved that the development of distance courses, the organization of interaction between participants in distance learning requires special training. The organizational and pedagogical problems, which do not allow to carry out effective preparation of teachers for implementation of distance learning in technical universities, are found out.

**Originality.** Results of the research allowed to determine the organizational and pedagogical factors that prevent to organize training of teachers who are simultaneously competent in several areas: in their subject area, in the field of pedagogy and psychology, in new information technologies, in the organization and management of students' distance learning. Objective: high cost of training; impossibility to organize basic work and study; impossible to teach a large number of teachers simultaneously; tight schedule of classes; time limits for conducting coursework; lack of educational and methodological literature; subjective: the content of training does not allow teachers to use theoretical knowledge as a means of solving pedagogical problems in the conditions of distance learning; the content of the existing training courses assumes the existence of a formed pedagogical competence, which not all students possess; existing training programs do not foresee a preliminary diagnosis of the level of for-

*mation of pedagogical and informational competencies; that is why the groups formation occurs without their consideration; existing training programs do not provide for monitoring mechanisms of the results of training; the inability to actualize the results of training in practice.*

*Conclusion. The content of teacher training for the introduction of distance learning in technical universities is interdisciplinary in nature, requiring integration of subject and pedagogical knowledge and skills, skills possession of new information technologies and requires further research. Perspective research areas can be such as: comparative characteristics of teacher` training systems of*

*higher education in Ukraine and abroad, technology of teaching technical subjects in distance learning; technologies of network interaction in distance learning and remote control of knowledge of students.*

**Keywords:** *distance learning; introduction of distance learning; features of the teacher's activity; forms of preparation; organizational and pedagogical problems.*

*Одержано редакцією 24.06.2019  
Прийнято до публікації 22.07.2019*